meppel.nl

Perspectiefnota 2024-2027

Foto voorblad: Leo de Harder

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Voorwoord 5

Beleidsontwikkelingen op hoofdlijnen 7

Financiën op hoofdlijnen 14

Prioritaire thema's 20

Verstedelijking 20

Verduurzaming.....22

Verbinding & participatie 23

Maatschappelijke voorzieningen.....24

Middelen en bedrijfsvoering 27

Voorwoord

We leven in een turbulente tijd, met een oorlog in Europa, stijgende prijzen voor iedereen en grote opgaven rond woningbouw, klimaat, natuur/stikstof en migratie. Tegen die achtergrond presenteren wij onze financiële plannen voor de toekomst van Meppel. Die plannen bieden een balans van ambities én behoud van (sociale) voorzieningen. Met de mogelijkheden die onze financiële situatie ons biedt, blijven we vooruit kijken. We willen én moeten investeren in de toekomst van onze prachtige gemeente. Dat maakt dat we keuzes moeten maken. Die keuzes moeten leiden tot een financieel weerbaar Meppel wat duurzaam kan blijven groeien om onze ambities waar te maken.
Tegelijk willen we geen teruggang binnen onze sociale voorzieningen voor de meest kwetsbare inwoners van onze gemeente. Dat maakt deze meerjarenbegroting tot een balanceeroefening. Een balans tussen gedurfde investeringen, het voorkomen van bezuinigingen in het sociaal domein en sparen voor later.

College van burgemeester en wethouders.

Beleidsontwikkelingen op hoofdlijnen

Onze keuzes richten we primair op het vergroten van de brede welvaart van onze inwoners en die in onze omgeving. Brede welvaart gaat niet alleen om materiële welvaart, maar ook bijvoorbeeld om werk, gezondheid, wonen, veiligheid, contacten. Verschillende grote vraagstukken bedreigen het hoge niveau van brede welvaart in Meppel en onze omgeving: woningnood, klimaat, polarisatie. Maar ook heel concreet staat het voorzieningenniveau onder druk. Dit brengt ons tot de volgende thema's die prioriteit hebben:

Verstedelijking (of stadsontwikkeling)
Groeiend kwaliteit toevoegen. Groei van het aantal woningen en banen moet positief bijdragen aan meerdere doelen. Het vergroten van het draagvlak voor onze hoogwaardige voorzieningen. Het stedelijk gebied moet voldoende groen blijven en mensen moeten elkaar gemakkelijk kunnen ontmoeten. Bereikbaarheid is een belangrijk item, zeker ook met het openbaar vervoer, per fiets en lopend.

Verduurzaming
Duurzaam denken en duurzaam handelen. Met onze inzet voor circulaire economie, verstandig omgaan met grondstoffen en de energietransitie, stimuleren wij het verduurzamen van Meppel. Dat doen we niet alleen voor ons eigen bezit maar juist ook samen met onze inwoners en bedrijven.

Verbinding en participatie
Juist op lokale schaal kunnen we werken aan verbinding, aan het met elkaar in gesprek gaan over de grenzen van onze 'bubbels' heen. Toenemende polarisatie, onder meer via sociale media, en afnemend vertrouwen in de overheid en instituties gaan ook aan Meppel niet voorbij. Door in samenwerking met inwoners, organisaties en bedrijven aan maatschappelijk gevoelde opgaven te werken kunnen we op een nieuwe manier verbanden leggen. Dat kan helpen om weer meer onderling vertrouwen te krijgen.

Maatschappelijke voorzieningen
Meppel vormt een warm hart voor een veel groter verzorgingsgebied. Hier hoort een uitgebreid en hoogstaand voorzieningenniveau bij. Wij zijn trots op onze mooie voorzieningen. Gelijktijdig zien we een toenemend beroep op maatschappelijke voorzieningen, waarvan de betaalbaarheid toch al moeizaam is. Dit noodzaakt tot het maken van keuzes die pijn kunnen doen. Maar die noodzakelijk zijn om het geheel van de voorzieningen voor de langere termijn op een optimaal peil te houden.

Middelen en bedrijfsvoering
Om al deze prioriteiten te realiseren, moeten onze middelen in orde zijn. Alleen op die manier is onze dienstverlening te verbeteren. Allereerst moet de financiële situatie van onze gemeente sterker worden. De gemeente heeft beperkte buffers en in verhouding grote schulden. Voor de toekomst is dat geen wenselijke situatie. Vooral gezien de grote veranderlijkheid van de samenleving en daarmee de wisselende opgaven voor de gemeente. De risico's die daarmee gepaard gaan, vragen om een stevigere financiële buffer. Daar willen we een structurele bijdrage aan leveren. Daarnaast willen we investeren in versterking van onze informatisering, het werken met data en het hybride werken (thuis en op kantoor). Overigens geldt dat een stevige organisatie nodig is om de verschillende ambities te realiseren. We zijn ons er van bewust dat ook hiervoor middelen nodig zijn.

Samenhangende visie
De samenhang tussen deze prioriteiten is de volgende. We moeten groeien en ontwikkelen om onze voorzieningen kwalitatief op peil te brengen en te houden. We hebben relatief veel voorzieningen, zowel in accommodaties als in regelingen en subsidies. Dat komt deels doordat Meppel een regionale functie heeft met voorzieningen voor een groter gebied dan onze eigen gemeente. Dat heeft voor- en nadelen. Maar het is een gegeven, waarmee we om moeten gaan. Door te groeien vergroten we het draagvlak onder de voorzieningen en kunnen we enkele ervan kwalitatief verbeteren. Groeiend kwaliteit toevoegen dus.
Tegelijk moeten we de groei en ontwikkeling van de gemeente (stad, kernen, buitengebied) benutten om de noodzakelijke verduurzaming door te voeren waar dat kan. Tal van ontwikkelingen kunnen (en moeten) we aangrijpen om ze op een toekomstgerichte en duurzame wijze vorm te geven. Circulair en klimaatadaptief. We krijgen op verschillende manieren met vraagstukken rond water te maken; daar moeten we op inspelen en mee omgaan. Daarmee slaan we twee vliegen in één klap. Een tweede kans die we moeten grijpen, is dat we alles zo veel mogelijk doen met inwoners en partijen in de gemeente. Samenwerking verbindt. Ook kan het bijdragen aan het onderlinge vertrouwen –niet onbelangrijk in onze polariserende samenleving.
Op deze manier vormen de thema's 'Verstedelijking' en 'Maatschappelijke voorzieningen' gezamenlijk de inhoudelijke basis, terwijl de thema's 'Verduurzaming' en 'Verbinding & Participatie' daaraan procesmatige meerwaarde toevoegen. Het thema 'Middelen en bedrijfsvoering' creëert de randvoorwaarden om dit verantwoord te doen en stelt daarom ook grenzen aan de middelen die we kunnen inzetten.

Evenwicht
Met deze vijf thema's menen wij een evenwichtig pakket neer te leggen, waarmee het hoge niveau van brede welvaart op zijn minst op peil wordt gehouden, maar het liefst verbeterd kan worden. Daarbij geven we extra aandacht aan hen die dat het hardst nodig hebben. We realiseren ons dat wat om ons heen gebeurt niet iedereen even hard raakt. We zijn er altijd voor de meest kwetsbare mensen. We snijden niet in de sociale voorzieningen.

Om de begroting sluitend te krijgen in de eerste twee jaren, hebben we een aantal nieuwe wensen laten vallen, zijn enkele posten uit de lopende begroting geschrapt en is een taakstelling voor de organisatie opgenomen. Toch resteert ieder jaar nog een tekort. Dat hebben we moeten dichten door als laatste redmiddel de onroerende zaakbelastingen (OZB) te verhogen. Met die lastenverzwaring zorgen we dat de kwaliteit van de voorzieningen op peil blijft.

Tegelijk hebben we te maken met veranderende omstandigheden. De afgelopen zeven jaar, sinds de decentralisaties in het sociaal domein in 2015, is veel inzet daarop gericht en veel geld daarin gestoken. De huidige onderwerpen Omgevingswet en woningnood leggen een andere focus. Daarmee wordt het sociale domein niet veronachtzaamd; de inzet is inmiddels in het reguliere proces ingebed. Dit draagt bij aan de brede welvaart. Want we zien dat fysiek en sociaal elkaar nodig hebben en juist samen de grootste bijdrage leveren aan het welbevinden van mensen. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als wonen, elkaar ontmoeten en bereikbaarheid.

Robuuste keuzes
Meppel staat voor belangrijke, maar lastige keuzes. Enerzijds zijn er veel vraagstukken, die om een oplossing schreeuwen. Er is van alles gaande in onze gemeente, in de regio om ons heen, in Nederland en in de wereld. Vraagstukken rond klimaat, woningnood, polarisatie, armoede, kansenongelijkheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van voorzieningen hebben effect op Meppel en haar inwoners. Niet alles in dezelfde mate en hevigheid, maar het aantal uitdagingen is groot.
Aan de andere kant zijn de middelen om daaraan te werken beperkt. We hebben te maken met schaarste in tal van vormen. Onze financiële reserves zijn mager. Er is schaarste aan arbeidskrachten om het noodzakelijke werk te verrichten. Grond is schaars en daarmee de ruimte om alle noodzakelijke functies te realiseren.

Die uitgangspositie maakt dat we keuzes moeten maken. We kunnen niet alle problemen de komende drie of vier jaar oplossen. Wel nemen we de verantwoordelijkheid om zo veel mogelijk te doen. Daarbij stellen we voorop dat we duurzaam aan Meppel willen bouwen. We willen onze gemeente toekomstgericht ontwikkelen. Dat wil zeggen dat we de kwaliteiten van Meppel en haar voorzieningen willen versterken, zodat dit het welzijn en het geluk (de brede welvaart) van onze inwoners en de regio vergroot. Maar ook dat we een steviger niveau van middelen willen realiseren, zodat Meppel de uitdagingen van de toekomst beter kan aangaan. Een stevigere reservepositie maakt dat vraagstukken straks gemakkelijker aangepakt kunnen worden, omdat er middelen ingezet kunnen worden. Ook díe inzet gericht op de toekomst vinden wij onze verantwoordelijkheid. Dit maakt keuzes op dit moment bepaald niet gemakkelijker; het is eenvoudiger nu meer geld uit te geven en de problemen door te schuiven. Dat vinden wij niet verantwoord. Daarom gaan wij voor robuuste keuzes.
Wat betekent dit? In grote lijnen maken we op drie manieren robuuste keuzes:

1. Door stevig aan de slag te gaan met díe zaken die het meest direct en urgent bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken. Ons motto daarbij is: groeiend kwaliteit toevoegen –de kwaliteit van onze maatschappelijke voorzieningen op peil brengen en houden door te groeien en ontwikkelen. Focus aanbrengen.
2. Door slimme combinaties te maken, waardoor je werk met werk maakt. Synergievoordelen halen. Slim combineren van doelen in projecten en programma's die we voorbereiden en uitvoeren. Op die manier kunnen we meer bereiken dan dat we ieder voor zich zouden kunnen en meer dan dat we alles los van elkaar zouden aanpakken. 1+1 = 3 dus. Slim combineren.
3. Door partnerschappen aan te gaan en te bevorderen. Krachten bundelen rond gemeenschappelijke thema's. Ook hier gaat het om synergievoordelen. Maar ook om de vraag welke rol de gemeente heeft. De samenleving beweegt naar een netwerksamenleving waarin de gemeente één van de netwerkpartijen is. Daarom moet de gemeente niet pretenderen de vraagstukken alleen te willen of kunnen oplossen. Slim samenwerken.

Onze keuzes zijn inhoudelijk doordat we de focus leggen bij bepaalde maatschappelijke vraagstukken. En ze zijn procesmatig doordat we werkzaamheden slim combineren en slim samenwerken met partners. Dit alles verbinden we in een samenhangende visie.

Werk in uitvoering
Dit samenhangende pakket aan thema's willen we resultaatgericht verder en vooral tot uitvoering brengen. Concrete oplossingen bieden. Samen met inwoners en partners. Want door samen te werken bereiken we meer. Ons motto is niet voor niets: Werk in uitvoering.
Ook hier staan onze vijf prioritaire thema's voorop. Hierboven gaven we aan waarom we deze thema's als prioriteit aanmerken; nu geven we een beschrijving van wat deze thema's inhouden en wat we in dat licht de komende jaren willen doen en ook waaraan we minder of geen aandacht geven.

Verstedelijking (of stadsontwikkeling)
Stadsontwikkeling bestaat niet alleen uit meer woningen bouwen. Het is van het grootste belang dat het van meet af aan integraal wordt aangepakt. Wonen, werken, bereikbaarheid, groen, water, ontmoeting –dit alles moet gelijkwaardig doorklinken in de manier waarop we onze stad en kernen vormgeven. Ontwikkeling en vernieuwing moeten hand in hand gaan met het creëren van de juiste randvoorwaarden. Een samenhangende procesaanpak is het instrument om dit te bereiken. In dat licht zetten wij ons in eerste instantie in voor:

- Versnelling van woningbouw in Nieuwveense Landen en Noordpoort (binnen een integrale ontwikkeling); realisatie van de noordelijke stadsentree als randvoorwaarde daarbij;
- Revitalisering van bestaande bedrijventerreinen, gericht op intensiever gebruik en ontwikkeling van bedrijventerreinen Noord III en IV;
- Opstellen van een samenhangende Omgevingsvisie; realisatie van de instrumenten van de Omgevingswet;
- Versterking en ontwikkeling van Port of Zwolle en de haven van Meppel als duurzaam knooppunt;
- De binnenstad duurzaam versterken door meer ruimte te bieden om te ondernemen en in te breiden;
- Een integrale visie op mobiliteit met verbetering van voorzieningen voor de fietser en een modern parkeerbeleid.

Waar onze focus ligt op versnelling in Noordpoort en Nieuwveense Landen, bevindt het Stationsgebied zich in een andere fase. Daarin past dat we een ontwikkelstrategie op dit gebied voorbereiden om meteen te kunnen inspelen op mogelijke kansen die zich onder meer in landelijk en regionaal verband aandienen.

Verduurzaming
Verduurzaming is een randvoorwaarde voor ontwikkeling en activiteit. Dat is nodig om onze wereld door te geven aan volgende generaties. De ontwikkeling van onze gemeente moet daarom duurzaam, in brede zin. Een aantal voorbeelden: Maatschappelijke voorzieningen moeten duurzamer, zodat gebruikers de voorzieningen kunnen blijven gebruiken, de kosten voor gebruik niet te hoog worden en op die manier bijdragen aan een betere leefomgeving. De economie moet steeds meer circulair, om ondernemers in Meppel ook in de toekomst te kunnen faciliteren. Sociale samenhang moeten we bevorderen, zodat iedereen in Meppel mee kan blijven doen. Daarbij richten we ons op

inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties én op de omstandigheden om ons heen. En niet in de laatste plaats op (het beleid van) onszelf. Onze inzet is daarom gericht op:

- Stimuleren van (woning)isolatie en zon op dak; realiseren van (wijkgewijze) warmtetransitie –bij inwoners en bedrijven;
- Bevorderen van duurzaamheid in tal van vormen: versterken van de circulaire economie en verkorten van ketens; vergroten van de biodiversiteit en van agrarisch natuurbeheer; bevorderen van windenergie; bevorderen van duurzame mobiliteit en (faciliteren van) het gebruik van de fiets; klimaatadaptatie –als omstandigheden in onze omgeving;
- Werken met businesscases (terugverdienen van een investering), zoals het omzetten van de verlichting naar LED –als gemeente.

De focus op de actieve wijkgerichte aanpak van de warmtetransitie houdt in dat we bij de overige onderdelen uit het programma duurzaamheid vooral aansluiten bij andere ontwikkelingen, die zich voordoen. Alles wat we doen, doen we duurzaam. Op die manier benutten we onze energie en middelen optimaal.

Verbinding en participatie

We willen werken aan goede en stevige verbindingen tussen inwoners, bedrijven, organisaties en gemeente. Midden in de samenleving staan. Voor inwoners de overheid zijn, die dichtbij en benaderbaar is. Participatie op tal van manieren vormgeven en betrokkenheid vergroten bij wat er in de leefomgeving gebeurt. Ook willen we als gelijkwaardige partner met bedrijven en maatschappelijke organisaties werken aan gezamenlijke opgaven. Op deze manieren hopen we bij te dragen aan het verminderen van polarisatie en vergroten van onderling begrip. Daarnaast hebben we als gemeente een rol op het gebied van veiligheid en openbare orde. Alles bij elkaar richten we ons op:

- Formuleren van participatiebeleid en daaraan concreet inhoud geven; specifieke aandacht daarbij voor kwetsbare mensen;
- Bevorderen van een veilige én uitdagende leefomgeving;
- Met partners in wijken, dorpen en buurten nader vormgeven aan wijk- en dorpsgericht werken (of beter: gebiedsgericht werken);

Onze focus ligt hier op de verbinding met inwoners, bedrijven en organisaties. En op samenwerking en participatie. Het opstellen van gebiedsagenda's en participatiebeleid is daarbij een middel. Het gaat erom dat we bij onze activiteiten steeds de vraag stellen wie betrokken (behoren te) zijn en welke verbindingen gelegd moeten worden. En wie welke rol heeft. Daarbij hoeft de gemeente zeker niet per se de eerste viool te spelen.

Maatschappelijke voorzieningen

Onze doelstelling is om de voorzieningen voor inwoners van Meppel en de regio rond Meppel kwalitatief op peil te brengen en te houden. Allereerst behouden we onze diensten en hulpmiddelen voor zorg en ondersteuning. Daarnaast gaan we aan de slag met onze fysieke voorzieningen: op het gebied van cultuur (Ogterop, de Plataan bijv.), sport (verschillende accommodaties en velden), onderwijs (nieuwe school Nieuwveense Landen, Reestoeverschool, Dingstede bijv.) en sociaal (leerwerkcentrum, MensA, buurthuizen bijv.).

We realiseren ons dat we niet alles tegelijk kunnen oppakken. Wel kunnen we een begin maken met het hoogst noodzakelijke. Keuzes zijn nodig. Onze inzet:

- Kwalitatief op peil brengen en houden van de meest urgente maatschappelijke huisvestingssituaties;
- Betaalbaar (maken en) houden van jeugdzorg (en maatschappelijke ondersteuning);
- Aandacht voor kwetsbare mensen, schulden en armoede;
- Versterken van preventie en voorkomen van het opstapelen of escaleren van problemen door middel van effectieve programma's.

Bij het kwalitatief verbeteren van onze voorzieningen is het van groot belang dat we ons realiseren dat onze polsstok een beperkte lengte heeft. Niet alles kan tegelijk. We moeten prioriteiten stellen en fasering aanbrengen. De meest urgente zaken willen we met voorrang aanpakken. Ons investeringsprogramma getuigt hiervan. Daarnaast zetten we in op vergroten van de effectiviteit en doelgerichtheid van voorzieningen. Dit betekent dat sommige zaken naar achteren schuiven en niet in deze bestuursperiode aangepakt kunnen worden. Uiteraard zijn we er voor de mensen die steun het hardst nodig hebben. Dat staat voorop bij het behouden en kwalitatief verbeteren van voorzieningen.

<u>Middelen en bedrijfsvoering</u>
Onze dienstverlening moet moderner. Het volgen van de aanvraag van een paspoort bijvoorbeeld moet digitaal. Daarnaast vinden we dat we ons moeten aanpassen aan de veranderende positie van de gemeente in de samenleving: meer als gelijkwaardige partner dan als bepalende en sturende overheid. Dit betekent het nodige voor onze dienstverlening en de manier waarop we met initiatieven uit de samenleving om gaan. De wijze van participatie en betrokkenheid (zie thema Verbinding en participatie), onze werkwijze en de daarop toegesneden inrichting van het stadhuis en wijze van organiseren van informatie en de informatisering, hebben zich hierop aan te passen. De financiële positie van de gemeente willen we structureel verbeteren. Dat laten we niet bij woorden; we voegen de eerste twee jaren van deze planperiode financiële middelen toe aan de algemene reserves.

Dus richten we ons op:

- Verbeteren en moderniseren van de dienstverlening;
- Aanpassen van de inrichting van het stadhuis;
- Structureel verbeteren van de gemeentelijke financiële positie (realiseren van het financieel actieplan).

Wij willen structureel verbetering brengen in onze financiële situatie. We hebben structureel meer buffers nodig om voorbereid te zijn op zowel toekomstige risico's en kansen als reguliere (vervangings)investeringen, waarvan we kunnen voorzien dat ze op ons af komen. Sparen dus om vervangingen te kunnen doen, om risico's op te kunnen vangen en om snel te kunnen inspelen op kansen. Een dergelijke structurele verbetering gaat niet vanzelf. We moeten er bewust inzet op plegen. Daarom willen wij werken aan twee sporen:

a. Gerichte onderzoeken

- Invoeren toeristenbelasting. Op dit moment is het aantal overnachtingen in Meppel beperkt en zou toeristenbelasting weinig opleveren. Met de mogelijke komst van het themapark en hotelaccommodatie(s) kan dit veranderen. Daarnaast bestaat de optie van retributie voor recreatief bezoek.
- Invoeren leges bij evenementen. Er wordt veel ambtelijke inzet gepleegd voor de evenementen in de stad. Het is de vraag of dit als bijdrage in natura gehandhaafd moet blijven.
- Subsidies kwalitatief doorlichten. Subsidies beoordelen op de bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen, kan tot aanpassing ervan en tot besparingen leiden.
- Zero Based Budgetting. Bij deze methodiek voor het opstellen van de begroting wordt niet langer gedacht vanuit het bestaande niveau van uitvoering van taken, maar vanuit het minimale niveau. Dan blijkt dat er toch diverse mogelijkheden bestaan om te besparen.
- Andere vorm van investeringen. Als gemeente investeren we vaak zelf voor maatschappelijke doeleinden. Het is denkbaar dat dergelijke investeringen door een investeerder worden gedaan, waarna de gemeente jaarlijks een bijdrage betaalt. Het is de vraag of dit financieel gunstig is en of er andere voordelen aan verbonden zitten.
- Vastgoed effectiever benutten en verkopen. Er is het nodige vastgoed beschikbaar voor maatschappelijke functies. Het is de vraag of dit effectiever benut kan worden en of door clustering enkele accommodaties afgestoten kunnen worden. Dit is een voorbeeld van slim combineren (zie onder).
- Port of Zwolle/haven. Door verdere verzelfstandiging van het havenbedrijf kunnen wellicht schaal- en samenwerkingsvoordelen te behalen zijn. Dit is een voorbeeld van slim samenwerken (zie onder).
- Aanpassing Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en). We willen een sterker verband tussen gemeentelijke doelen en wat GR-en leveren. Mogelijk kan gezamenlijke actie van deelnemende gemeenten aan een GR ertoe leiden dat de kostenstijging beperkt wordt en/of dat het gesprek over de taken gevoerd wordt. Dit is een voorbeeld van slim samenwerken (zie onder).

b. Brede verbetering

- Slim combineren: werk met werk maken. Door activiteiten beter op elkaar af te stemmen, planningen op elkaar aan te sluiten en doelstellingen concreet te koppelen, kan meer bereikt worden met minder inzet van middelen.
- Slim samenwerken. De gemeente heeft een andere positie ten opzichte van partijen in de samenleving. Zij kan niet altijd meer zaken alleen bepalen, maar moet de samenwerking zoeken. Vraagstukken zijn vaak te complex en tal van partijen kunnen nuttig bijdragen aan de oplossing, zodat die veel beter wordt dan dat ieder afzonderlijk eraan werkt. Dat betekent dat een herbezinning op de rol van de gemeente en op het effectief opereren zinnig is. Deze manier van gelijkwaardig samenwerken klinkt door in de wijze van vormgeven van onze public affairs.
- Effectief organiseren. We kunnen meer bereiken door onze instrumenten en randvoorwaarden verder te professionaliseren. Bijvoorbeeld: monitoring; procesmanagement; rolhelderheid bij project- en programmamanagement.

Met deze onderwerpen gaan we aan de slag. Ook dit kan niet allemaal tegelijk. Bij de volgende perspectiefnota bieden we zicht op de voortgang.

Financiën op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk presenteren de financiële vooruitzichten voor 2024-2027 met in ons achterhoofd de financiële onzekere periode waarin we nu leven. Ook de plannen van het kabinet over een nieuwe financieringssystematiek voor de rijksmiddelen moeten we afwachten. De eindstanden van deze perspectiefnota zijn het vertrekpunt voor de programmabegroting 2024 die uw raad in het najaar behandelt.

Financieel vertrekpunt

Deze perspectiefnota start met de door de raad vastgestelde programmabegroting voor de periode 2023-2026. Voor de jaren 2024-2025 is in deze meerjarenbegroting sprake van een structureel en reëel evenwicht. Het laatste jaar (=2026) is het zogenaamde "ravijnjaar". In de programmabegroting is voor dat jaar uitgegaan dat minder middelen vanuit het rijk worden ontvangen dan de jaren ervoor.

Naast de financiële vertaling van de beleidskaders nemen we in deze perspectiefnota ook een aantal financieel technische uitgangspunten op. Het gaat dan om specifieke onderdelen van de programmabegroting, zoals te hanteren percentages voor rente en de loon-en prijsontwikkelingen. Om te komen tot een vertrekpunt van deze perspectiefnota hebben we tevens de laatste financiële ontwikkelingen rondom het gemeentefonds verwerkt. Verderop in dit hoofdstuk gaan we in op de actualiteiten rondom een nieuwe financieringssystematiek van deze rijksuitkering vanaf 2026.

We hebben de eindstand van de programmabegroting geactualiseerd. Dit is tevens het financiële vertrekpunt voor deze perspectiefnota.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027
Eindstand programmabegroting 2023-2026	360	570	-2.540	-3.005
Uitwerking op basis technische uitgangspunten				
Loonontwikkelingen eigen personeel obv vastgestelde akkoord vanaf 01-01-2023	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Raming loonontwikkelingen eigen personeel per 01-01-2024 met 5,7%	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
Raming prijsindex budget derden 3,1% (incl. gesubsidieerde instellingen)	-600	-600	-600	-600
Raming indexatie (3,1%) en autonome stijging opbrengst onroerende zaakbelastingen	410	510	610	710
Gemeentefonds: uitkomsten septembercirculaire 2022	1.070	1.213	3.071	1.032
Gemeentefonds: overige mutaties w.o. compensatie voor lonen en prijzen	2.900	2.500	2.300	2.100
Gemeentefonds: voorschot op meicirculaire 2023	1.500	1.500	1.700	1.700
Gemeentefonds: verwacht effect landelijke herverdeling (nadeelgemeente)			-430	-946
Vertrekpunt perspectiefnota 2024-2027	**2.340**	**2.393**	**811**	**-2.309**

(plus = voordeel)

Toelichting op de tabel:

Loonontwikkelingen
Voor de ramingen van de loonkosten van het ambtelijk personeel vormen de cao-afspraken het uitgangspunt. Er is overeenstemming bereikt over een nieuw akkoord vanaf 1 januari 2023 tot 1 januari 2024. Hiervoor is in de begroting 2023 structureel financiële ruimte gereserveerd (raming € 1 miljoen per jaar). Nu blijkt dat dit niet genoeg is. We moeten € 1,5 miljoen per jaar structureel extra bijplussen voor het akkoord.

Voor de loonontwikkelingen vanaf 2024 baseren we ons op het indexatiecijfer van de "loonvoet sector overheid" uit de meest recente raming van het Centraal Economisch Plan door het Centraal Planbureau (CPB). We houden rekening met een stijging van 5,7% met ingang van 2024.

Prijsontwikkelingen
Een aantal budgetten, zoals bijvoorbeeld subsidies en inkoop van goederen en diensten, compenseren we voor prijsstijgingen. We hanteren daarbij het "consumentenprijsindexcijfer (CPI)" op basis van de laatste gegevens van het Centraal Economisch Plan (CEP). De raming uit maart 2023 geeft een inflatiecorrectie van 3,1% voor 2024 weer. Aan de inkomstenkant hanteren we voor de raming van de OZB hetzelfde percentage aan inflatie en nemen we areaaluitbreiding als gevolg van nieuw- en verbouw van woningen en bedrijven mee.

Gemeentefonds
In de septembercirculaire 2022 stijgt de gemeentefondsuitkering met name door een loon- en prijscompensatie. Daarnaast is een eenmalige rijksbijdrage toegezegd in 2026 met als doel het ontstane "ravijn" in dat jaar te dichten.

De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds die voortvloeit uit de koppeling aan de rijksuitgaven wordt het accres genoemd. Het kabinet heeft in de zomer van 2022 besloten het accres binnen het gemeentefonds wat stabieler te maken. Het volumedeel binnen het accres is voor de jaren 2022-2025 vastgezet. Dat betekent dat het accres van het gemeentefonds voor die jaren alleen nog wijzigt als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De mutaties in de tabel hebben daar voornamelijk betrekking op. Daarnaast verwachten we op basis van het Centraal Economisch Plan van maart 2023 nog een extra compensatie voor de gestegen lonen en prijzen. We nemen dat alvast op als voorschot op de aanstaande meicirculaire 2023.

De afgelopen jaren heeft het rijk gewerkt aan de nieuwe verdeling van het gemeentefonds die is ingevoerd per 1 januari 2023. Meppel is daarbij nadeelgemeente met een negatief herverdeeleffect van € 56,00 per inwoner per jaar. Wel komt Meppel in aanmerking voor een "ingroeipad" met een maximaal nadeel in eerste instantie van € 22,50 per jaar in 2025 en verder. Dit is financieel vertaald in de programmabegroting 2023-2026. Vanuit het rijk zal de werking van het nieuwe verdeelmodel worden geëvalueerd. In afwachting van nadere besluitvorming daarover gaan we in deze perspectiefnota uit van de situatie van het volledig en ongewijzigd doorvoeren van het herijkte model. De korting van € 56,00 per inwoner voor Meppel voeren we vanaf 2026 stapsgewijs in waarbij de herverdeling in 2028 volledig zijn beslag krijgt.

Van vertrekpunt naar eindstand
Dit is de eerste perspectiefnota van deze collegeperiode. Een nieuwe bestuursperiode met nieuwe ambities die de nodige financiële middelen vragen. Daarnaast hebben we te maken met onvermijdelijke ontwikkelingen en (financiële) effecten uit de jaarstukken 2022 en de bestuursrapportage 2023.

In deze nota hebben we ordening aangebracht in de categorisering van de aanvragen, te weten:

- Onontkoombaar;
- Structurele effecten jaarrekening 2022/bestuursrapportage 2023;
- De vijf kernopgaves op basis van het collegeprogramma.

Deze indeling vindt u terug in de tabel hieronder.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027
Vertrekpunt perspectiefnota 2024-2027	**2.340**	**2.393**	**811**	**-2.309**
Onontkoombaar	-975	-1.117	-1.199	-1.057
Opgave na onontkoombaar	1.365	1.276	-388	-3.366
Structurele effecten jaarrekening 2022/bestuursrapportage 2023	-1.020	-1.020	-1.020	-1.020
Opgave na structurele effecten jaarrekening 2022/bestuursrapportage 2023	345	256	-1.408	-4.386
Kernopgaves uit het collegeprogramma				
Verstedelijking	-1.231	-1.136	-1.109	-1.185
Verduurzaming	-193	-162	-262	-237
Verbinding en participatie	-284	-205	-135	-135
Maatschappelijke voorzieningen	-490	-592	-1.195	-1.455
Middelen en bedrijfsvoering	-1.187	-1.252	-1.374	-1.903
Opgave na collegeprogramma	-3.040	-3.091	-5.483	-9.301
Voorlopige eindstand	**-3.040**	**-3.091**	**-5.483**	**-9.301**

(plus = voordeel)

Na alle aanvragen hebben we te maken met een structureel tekort van grofweg € 3 miljoen in 2024 oplopend naar ruim € 9 miljoen in 2027.

Voorstellen om te komen tot evenwicht
Een wettelijk eis bij het opstellen van de begroting van het eerste jaar is een structureel en reëel evenwicht. De raad mag hiervan afwijken als aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. De uitkomsten zoals in de tabel hierboven is weergegeven vragen om die reden tot het maken van keuzes en/of het nemen van maatregelen. Dit is gedaan en verwerkt in onderstaand schema.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027
Voorlopige eindstand	**-3.040**	**-3.091**	**-5.483**	**-9.301**
Taakstelling Sociaal domein	250	250	250	250
Vervallen aanjaagbudget maatschappelijke initiatieven	100	100	100	100
Taakstelling nog nader in te vullen binnen de totale begroting	150	150	150	150
Vervallen subsidie drukkerijmuseum	27	27	27	27
Vervallen subsidie Scala	213	213	213	213
Bijstellen raming gemeentefonds obv Voorjaarsnota rijk	370	370		1.800
Verwachte onderuitputting kapitaallasten	250			
Overschot leerwerkcentrum (vroegere diensten Drenthe College)	50	50	50	50
Verlagen werkbudget wijk- en dorpsgericht werken	100	100	100	100
Jaarlijkse storting in reserve rentevoordeel (deels) ongedaan maken	65	165	165	165
Verhoging verwacht overschot Beschermd Wonen	260	170		
Taakstelling formatie/bedrijfsvoering	250	500	500	500
Tussenstand na keuzes/maatregelen	**-955**	**-996**	**-3.928**	**-5.946**
Algemene verhoging OZB met 10%	1.002	1.002	1.002	1.002
Eindstand perspectiefnota 2024-2027	**47**	**6**	**-2.926**	**-4.944**

(plus = voordeel)

Samenvattend
De eerste twee jaren sluiten af met een gering positief resultaat waardoor er evenwicht is tussen de geraamde uitgaven en geraamde inkomsten. Vanaf 2026 ontstaat er een behoorlijk tekort dat de jaren daarna alleen maar oploopt.

Toelichting op de terugval vanaf 2026
De actualisatie van het financieel perspectief 2024-2027 laat zien dat met ingang van 2026 nog steeds sprake is van een substantieel tekort. De terugval vanaf 2026 wordt met name veroorzaakt door een lagere gemeentefondsuitkering. De motivatie daarvoor was dat het kabinet vanaf 2026 kijkt naar een andere bekostigingssystematiek voor gemeenten en een verruiming van het lokale belastinggebied. Uit de Voorjaarsnota van het rijk blijkt nu dat de nieuwe systematiek pas in 2027 ingaat. De VNG wil op korte termijn overleg met het kabinet hierover. Want zo stelt de VNG "als alle opgaven en wettelijke verantwoordelijkheden in stand blijven én er sprake is van een forse vermindering van middelen zal dat consequenties hebben voor inwoners. Er zullen dan lastige keuzes gemaakt moeten worden". Voor een meerjarig structureel evenwicht moeten de uitgaven dus op termijn naar beneden. Dit terwijl ook de uitvoering van onze

eigen ambities en speerpunten de nodige financiële middelen vragen. Het gepresenteerde nadeel loopt mede daardoor na 2026 alleen maar verder op. Belangrijk om te melden is dat een aantal grote projecten naar verwachting eind 2027 gereed zijn. De financiële effecten daarvan worden pas vanaf 2028 zichtbaar. De exploitatielasten daarvan vallen nu buiten de planperiode van deze perspectiefnota, maar verhogen het verwachte tekort in 2028 behoorlijk.

Investeringen

Bovenop de bestaande investeringsplanning uit de vastgestelde meerjarenbegroting willen we voor de jaren 2024-2027 in totaliteit ruim € 47 miljoen extra investeren. De financiële effecten daarvan zijn meegenomen in de saldi zoals hierboven gepresenteerd voor zover het de planperiode 2024-2027 betreft. Het gaat dan om de volgende projecten:

Overzicht nieuw geplande/verhoging bestaande investeringen (bedragen x 1.000)	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	Benodigd krediet planperiode 2024-2027
Noordpoort	Aanleg stadsentree inclusief infrastructurele maatregelen, reconstructie Steenwijkerstraatweg, werving gronden	3.000	2.600	6.500	6.500	18.600
Noordpoort	Bijdrage rijk/mobiliteitsgelden	-3.000	-2.600	-6.500	-6.500	-18.600
Noordpoort	Riolering woningbouw		625	625		1.250
Noordpoort	Inrichting openbare ruimte			400	450	850
Verhoging krediet civieltechische kunstwerken		186	144	1.000	750	2.080
Aanleg nieuwe riolering		530				530
Herinrichting J. van Goyenstraat en B. van der Helsstraat		449	379			828
Totaal verstedelijking	**Netto investering**					**5.538**
Investeringen in sportaccommodaties	Betreft onder meer kunstgrasveld SVN, onderhoud en aanpassingen sporthal de Eendracht, hockeyveld MHV	1.476				1.476
Investeringen in sportaccommodaties	Spuk bijdrage	-284				-284
Verhoging krediet nieuwbouw Reestoeverschool		300	4.000			4.300
Verhoging krediet onderwijsvoorziening Nieuwveenselanden		308	7.000			7.308
Vernieuwbouw Ogterop	Betreft netto investering	1.500	3.000	10.000	5.000	19.500
Totaal maatschappelijke voorzieningen	**Netto investering**					**32.300**
Vervanging bedrijfsmiddelen	Betreft met name projecten informatisering	540	485	290	245	1.560
Herinrichting stadhuis en gemeentewerf		500	3.000	3.000	1.315	7.815
Totaal middelen en bedrijfsvoering	**Netto investering**					**9.375**
Totaal netto investeringen in deze perspectiefnota		**5.505**	**18.633**	**15.315**	**7.760**	**47.213**

Toelichting op de tabel in relatie tot het financieel actieplan

In het financieel actieplan hebben we aangegeven dat Meppel voor ambities en plannen maximaal € 40 miljoen extra beschikbaar heeft ten opzichte van de bij de begroting 2023-2026 vastgestelde investeringsplanning. Dit om er voor te zorgen dat de gemeentelijke schuld in de periode 2024-2027 maximaal met € 40 miljoen toeneemt. Alhoewel we nu uitkomen op € 47 miljoen volgens deze financiële planning, verwachten we de komende planperiode wel binnen het gestelde maximum uit het financieel actieplan te blijven. Bij de komende programmabegroting zetten we de eerste jaarschijf (=2024) vast, de latere jaren zijn indicatief. Bovendien hebben we nu nog ongeveer € 30 miljoen aan onderhanden werk openstaan waarvoor de raad al een krediet beschikbaar heeft gesteld. Het is de verwachting dat we niet alle geplande investeringen in deze planperiode gaan realiseren.

Actualisatie financiële kengetallen
Door uitvoering van het financieel actieplan verwachten we meerjarig een positiever verloop van de kengetallen dan weergegeven in de vastgestelde begroting 2023. In de bestuursrapportage 2023 staan de geactualiseerde kengetallen voor de begrotingsjaren 2023-2026. Dit op basis van de uitgangspunten in het vastgestelde actieplan waarbij het solvabiliteitsratio en de netto schuldquote zwaar meetellen voor de bepaling van de financiële positie. Vooralsnog gaan we er vanuit dat de uitkomsten op basis van deze perspectiefnota niet leiden tot andere kengetallen dan gegeven bij de bestuursrapportage. Bij de aanstaande programmabegroting 2024-2027 nemen we geactualiseerde kengetallen op waarin de uitkomsten van het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2023 zijn meegenomen.

Prioritaire thema's

Verstedelijking

Actuele ontwikkelingen

Meppel heeft potentie door haar ligging op een knooppunt is het uitstekend bereikbaar. Als compacte stad kunnen hier woningen gebouwd worden op fietsafstand van het station. Dat willen we uitbuiten. Meppel wil groeiend kwaliteit toevoegen. We willen als Meppel groeien om een fijne woon, werk- en leefomgeving te creëren. Dus we gaan de komende jaren niet alleen woningen bouwen maar ook zorgen voor voldoende werkgelegenheid (Haven, Noord III en Noord IV), voldoende voorzieningen (scholen, maatschappelijke voorzieningen, sport) en voldoende groen en water om te recreëren en de klimaatverandering op te vangen.

Noordpoort en Noordelijke stadsentree
In Noordpoort willen wij de komende jaren veel nieuwe woningen realiseren. De toekenning van de Woningbouwimpuls (WBI) helpt ons om dit mogelijk te maken. De realisatie van de woningbouw in Noordpoort zal plaatsvinden via actief en faciliterend grondbeleid. Er zullen in totaal ongeveer 972 woningen worden gebouwd. De realisatie zal gefaseerd plaatsvinden, waarbij de eerste fase van het bouwrijp maken van het gebied gepland staat voor de periode 2023-2026.
Onderdeel van de ontwikkelingen rond Noordpoort is het verbeteren van de (verkeers)infrastructuur, ook hiervoor zijn vanuit het rijk middelen toegekend. We ontwikkelen een nieuwe stadsentree door Noordpoort en passen daarna de Steenwijkerstraatweg aan tot aantrekkelijke fietsroute tussen Nijeveen, Nieuwveense Landen en de binnenstad.

Noord III
Het nieuwe bestemmingsplan voor de ontwikkeling van Noord III is vastgesteld. Als alles volgens plan verloopt, dan wordt dit nieuwe bedrijventerrein in 2024 bouwrijp gemaakt. We stellen een uitgiftekader op, wat ons moet helpen met het selecteren van belanghebbenden voor de kavels, zodat die een invulling krijgen die het meeste bijdraagt aan de ontwikkeling van heel Meppel.
Onderdeel van die invulling is de realisatie van een nieuw hoogspanningsstation om het overvolle energienet in Meppel en omgeving te helpen ontlasten.

Noord IV
Het Omgevingsprogramma Noord IV is in ontwikkeling. Voor de zomer wordt de raad betrokken zodat het mogelijk is om het programma voor 1 oktober vast te stellen. Dat moet vanwege het toepassen van de Wet voorkeursrecht gemeenten.
Een kansrijke ontwikkeling is de mogelijke vestiging van een groot themapark met een internationale uitstraling. Afhankelijk van de uitkomst van de haalbaarheidsstudie landt dit in het Omgevingsprogramma Noord IV. Daarnaast moet de komende periode duidelijk worden hoe de daadwerkelijke inpassing er uit komt te zien. De go/no-go van ons college moet nog plaatsvinden. Bij een ‘go’ zal er een samenwerkingsovereenkomst gesloten moeten worden en zullen actief gronden verworven moeten worden.

Omgevingsvisie/Omgevingswet
De Omgevingswet stelt Meppel in staat om de complexe opgaven van deze tijd (verduurzaming, verstedelijking etc.) in samenhang aan te pakken. De Omgevingsvisie is daarbij voor Meppel hét instrument om fysieke en sociale beleidsdoelstellingen een integrale afweging, basis en verankering te geven. Want, van alles is meer nodig (woningen, water, energie), maar in Meppel is de ruimte schaars. Er is enorm veel werk verzet om deze megatransitie per 1 januari 2024 vorm te geven. We zijn er bijna klaar voor.

Port of Zwolle
Ons havenbedrijf Port of Zwolle is volop in ontwikkeling. De gemeenten hebben Port of Zwolle de ambitie meegegeven om een belangrijke schakel te vormen in de grote transities die op onze bedrijventerreinen afkomen. Denk hierbij aan energie, grondstoffen, transport en landbouw. Deze transities vragen om extra ruimte om te kunnen ondernemen. Daarvoor onderzoeken we de kansen voor intensiever ruimtegebruik van onze bedrijventerreinen langs het water. Het havenbedrijf heeft een ontwikkelplan gepresenteerd om verder te professionaliseren en te verzelfstandigen. Dit betekent dat de structurele bijdrage aan het havenbedrijf in deze planperiode naar verwachting gaat stijgen. Hier staat overigens tegenover dat door het overdragen van taken aan het havenbedrijf mogelijk schaal- en samenwerkingsvoordelen te behalen zijn. Daarnaast loopt de huidige Regio Deal Regio Zwolle eind 2023 af. Voor een mogelijke nieuwe regiodeal zal ook cofinanciering vanuit de deelnemers nodig zijn.

Samenwerking regio Zwolle
Regio Zwolle is bezig een nieuwe meerjarige agenda op te stellen. Deze agenda kent stevige ambities op zowel economisch als ruimtelijk vlak. Denk daarbij aan maatregelen rond de arbeidsmarkt (onder andere Ontwikkelfonds), Port of Zwolle en de NOVEX (waaronder wonen, mobiliteit, e.d.). De toenemende ambitie gaat gepaard met een voorgestelde verhoging van de bijdrage van partners, met name gemeenten en provincies. De klankbordgroep "Raden en Staten" is betrokken bij het proces van de vaststelling van de meerjarige agenda en de inwonerbijdrage. In overleg met de lokale vertegenwoordiging wordt de raad geïnformeerd.

Stationsgebied
Binnen de regio Zwolle participeert Meppel actief in het programma ‘Karakteristieke stations’. Dit is onderdeel van de regionale verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle.

Binnenstad
Onze binnenstad is het bruisende hart van Meppel. Om die positie te behouden in een snel veranderend winkellandschap zetten wij in op versterking van de samenwerking in de binnenstad en de realisatie van een aantrekkelijke omgeving. Dit najaar raadpleegt de Meppeler Handelsvereniging de winkeliers om de Bedrijven Investerings Zone voor de binnenstad van Meppel te verlengen.
Daarnaast zijn er veel grotere en kleinere ontwikkelingen, van het uitbreiden van het aantal fietsparkeerplaatsen tot de ontwikkelingen rond locaties als de Urzo, het Klokkehuis en het realiseren van sociale woningbouw op de voormalige locatie van het politiebureau. We blijven doorgaan met verkleuring van detailhandel. Tevens wordt er onverminderd ingezet op het mogelijk maken van herontwikkeling van de Swaenenborgh. De binnenstad blijft een plek voor evenementen.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Port of Zwolle	-120	-120	-120	-120
Samenwerking regio Zwolle	-95	-115	-135	-155
Woningbouw Noordpoort (incl. riolering)				-10
Ontwikkelstrategie Stationsgebied	-100			
Formatie toezicht en handhaving	-140	-140	-140	-140
Externe capaciteit tbv omgevingsplan	-140	-140	-140	-140
Uitbreiding inzet Omgevingsplan	-240	-240	-240	-240
Uitbreiding regelbeheerder en geospecialist	-128			
Investeringen civieltechnische kunstwerken		-14	-25	-100
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	-138	-196	-104	-75
Areaalgroei openbare ruimte (groen en spelen)	-130	-130	-130	-130
Investeringen riolering Broeklanden		-13	-13	-13
uit exploitatie riolering		13	13	13
Herinrichting J. v. Goyenstraat en B. vd Helststraat		-41	-75	-75
Totaal Verstedelijking	**-1.231**	**-1.136**	**-1.109**	**-1.185**

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Verduurzaming

Actuele ontwikkelingen

Warmtetransitie (wijkaanpak)
De opdracht is een fossielvrije/ duurzame manier te vinden om de gebouwde omgeving van warmte te voorzien. Meer dan de helft van onze energiebehoefte bestaat uit warmte. De warmtetransitie is daarmee essentieel om de CO2 uitstoot fors terug te dringen. Onze inzet op dit thema is vastgelegd in het Programma Duurzaam en in de door de raad vastgestelde warmtetransitievisie. Met inwoners/ondernemers stellen we samen per wijk een warmteplan op. Stap voor stap en wijk voor wijk gaan we aan de slag met het opstellen en uitvoeren van de warmteplannen.

Programma duurzaamheid
Het huidige en eerste programma duurzaamheid van de gemeente Meppel wordt in 2023 geactualiseerd. Het nieuwe programma zet koers naar realisatie. Het moet nu gaan gebeuren. De komende jaren zetten we sterk in op samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De duurzame thema's worden verbonden met alle opgaven waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Duurzaamheid is één van de pijlers van het gemeentelijk handelen in zowel het fysieke als het sociale domein en in de eigen bedrijfsvoering.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Soortenmanagementplan	-25	-25		
Opstellen wijkuitv.plannen en inzet flexteam prov.	-255	-230	-355	-330
Personele inzet klimaat- en energiebeleid	-514	-514	-514	-514
Bijdrage van het rijk specifieke uitkering	651	657	657	657
Uitvoeringskosten milieutaken	-50	-50	-50	-50
Totaal Verduurzaming	**-193**	**-162**	**-262**	**-237**

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Verbinding & participatie

Actuele ontwikkelingen

Als overheid willen we midden in de samenleving staan. We willen er niet alleen zijn voor onze inwoners en bedrijven, maar ook met hen gelijkwaardig samenwerken. Dit behelst ook ruimte bieden voor participatie. Daartoe stellen we participatiebeleid op en gaan we dit uitvoeren. Dit doen we ook in de wijken en buurten met het wijk- en dorpsgericht werken. We brengen in beeld wat er speelt in de wijk en gaan met betrokkenen een agenda vormen. Hierbij benutten we de kracht en expertise van de samenleving, samenwerkingspartners en onze organisatie.
Daarnaast zetten wij onze gemeentelijke instrumenten in om de gemeente leefbaar en veilig te houden en vermenging van onder- en bovenwereld terug te dringen. Dit doen wij onder andere door vergunningen te verlenen, toezicht te houden en handhavend op te treden wanneer nodig. Komende jaren verhogen wij de inzet van toezicht en handhaving en openbare orde & veiligheid. Dit is nodig vanwege veranderingen in de samenleving. Denk aan de polarisatie, het verhoogde aantal de demonstraties en de (gewelds)incidenten waar ook onze handhavers op straat mee geconfronteerd worden. Tel hierbij de maatschappelijke ontwikkelingen: de vluchtelingenstromen; de inherente jeugdproblematiek; anti-overheidssentiment; de vormen van criminaliteit, zoals cyber en online criminaliteit en radicalisering.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Handhaving: uitbreiding formatie	-135	-135	-135	-135
Openbare orde en veiligheid	-70	-70		
Formatie ervaringsdeskundigheid	-79			
Totaal Verbinding en participatie	**-284**	**-205**	**-135**	**-135**

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Maatschappelijke voorzieningen

Actuele ontwikkelingen

Vernieuwbouw Ogterop
De raad heeft op 17 juni 2021 de wens voor behoud en optimalisering van de schouwburgfunctie in Meppel uitgesproken en het college opgedragen om met voorstellen te komen voor een structurele oplossing. Er is geen duurzaam perspectief: het gebouw is 'op' na 50 jaar intensief gebruik. De geïnventariseerde knelpunten zijn in toenemende mate van negatieve invloed op de exploitatie van schouwburg Ogterop. Niet investeren in de noodzakelijke vernieuwbouw betekent vroeg of laat sluiting van de schouwburg.

Schouwburg Ogterop heeft een brede maatschappelijke functie in Meppel en omgeving. Daarnaast bereikt Ogterop een gevarieerd publiek via uiteenlopende maatschappelijke samenwerkingen. Weliswaar is de schouwburg een cruciale voorziening; er is op veel meer plekken in onze gemeente cultuur te beleven. De vernieuwbouw van Ogterop is een kans om het cultuurlandschap breder te versterken en maatschappelijke functies in het gebouw toe te voegen en het gebruik te optimaliseren.

De schouwburg is ook een belangrijke vestigingsfactor. Mensen kijken of er een schouwburg is als ze een plek zoeken om te wonen. Bedrijven zien een topvoorziening als een schouwburg als een indicator voor het culturele klimaat in een gemeente.

Jeugdzorg (en maatschappelijke ondersteuning)
De gemeente heeft ongeveer 20-30% invloed op de uitgaven jeugd. De meeste kosten worden gemaakt voor specialistische jeugdzorg binnen een stelsel dat op dit moment niet goed functioneert. Daar waar de gemeente wel invloed heeft wordt ingezet op meer preventie, afhandeling in het voorliggend veld, scherper (her)indiceren, uitbreiding van inzet praktijkondersteuner huisartsen, minder verwijzing door huisartsen naar zwaar specialistische zorg en sturen op het terugdringen van gestapelde zorg.

Gemeenschappelijke kredietbank (GKB)
De omzet van de GKB loopt terug. Om deze reden ligt er een voorgenomen besluit tot vervreemding van de activiteiten van de GKB (afbouw van de GR per uiterlijk 1 januari 2025). Echter gaat afbouwen van een GR gepaard met kosten van project- en frictiekosten waarvoor de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling verantwoordelijk zijn. In juni 2023 moet er een definitief besluit vallen in hoeverre de GKB in zijn geheel aanbesteed kan worden of dat de GKB verzelfstandigd wordt in een andere juridische vorm

Hogere aanvraag subsidies armoedepreventie
Het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Kindsupport ziet een toename in aanvragen. Dit wordt veroorzaakt door een post corona effect omdat zwemlessen in corona tijd niet konden doorgaan en worden ingehaald, en door de hoge inflatiekosten als gevolg van de energiecrisis.

Preventie
Samen met lokale partners, (sport)verenigingen, zorgpartners en het onderwijs geven wij uitvoering aan het lokaal preventieakkoord. Dit is gericht op vroegtijdig signaleren van jeugdigen en gezinnen met (beginnende) problematiek en door het netwerk van gezinnen te versterken. Tevens geven wij uitvoering aan de wettelijke taak met betrekking tot vroegsignalering betaalachterstanden via de aanpak 'Vroeg Eropaf'.

Voorzieningen sport
SVN'69 wijkt uit naar Wanneperveen vanwege een capaciteitstekort qua velden. Voetbalclub SVN'69 beregent de sportvelden zelf. Met een automatische beregeningsinstallatie kan duurzamer en gerichter beregend worden. Op de sportparken Ezinge en Koedijkslanden is al zo'n beregeningsinstallatie aanwezig (harmonisatie). Om op een duurzamere manier het gras te maaien bij de honk- en softbalvereniging is een robotmaaier een goede uitkomst. Tevens bespaart het onderhoudskosten.

Onderwijsvoorzieningen
Reestoeverschool
In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2020-2035 is nieuwbouw/renovatie voorzien voor de Reestoeverschool. In de programmabegroting 2023 is een investeringskrediet van € 1.500.000 opgenomen. Deze raming en de onderliggende normvergoedingen zijn door inflatie en een toename van de gemiddelde nieuwbouwprijs, niet meer actueel. De meerkosten bedragen naar verwachting € 4.300.000 voor nieuwbouw inclusief een gymvoorziening.

School Nieuwveense Landen
In het IHP 2020-2035 is opgenomen dat in de uitbreidingswijk Nieuwveense Landen een nieuwe onderwijsvoorziening komt. In de programmabegroting 2023 is een investeringskrediet van € 5.362.000 opgenomen. Het geraamde bedrag is voor grondaankoop en de realisatie van de eerste fase. Deze raming is nu niet meer actueel. De versnelling in de woningbouw leidt er toe dat het aantal leerlingen behoorlijk groeit. Daardoor is gefaseerde bouw waar we in eerste instantie vanuit gingen, niet meer wenselijk. Op dit moment wordt de totale investering geraamd op afgerond € 12,7 miljoen voor 500 leerlingen (inclusief ruimte voor kinderopvang). Om het project te realiseren is een aanvullend investeringskrediet nodig van € 7.308.000.

Zorgaanbod MBO
Een kleine groep jongeren loopt vast in het onderwijs. Met een gericht zorgaanbod kan hen een plek worden geboden waar zij weer kunnen opkrabbelen. En om jongeren, waar het al mis is gegaan, een plek te geven om weer terug te stromen het onderwijs in en/of richting werk. Preventief en curatief dus.
Preventief: leerlingen met bepaalde problematiek zijn gebaat bij een Re-start waarin het onderwijs doorgaat op een lager pitje, waardoor er tijd is om focus te leggen op de problemen die spelen in het leven van de jongere. Het beoogde aanbod wil hierin voorzien en voorkomt daarmee voortijdig schoolverlaten voor deze doelgroep. Daarnaast vormt het voortraject een preventief aanbod voor jongeren die zonder deze ondersteuning direct of op een later moment bijstand zullen aanvragen.
Curatief: jongeren die voortijdig school hebben verlaten en een tijd geen onderwijs hebben gevolgd, hebben vaak na een bepaalde periode van rust of werken de wens om de stap terug naar het onderwijs te maken. Voor sommigen is dit geen probleem. Maar voor anderen geldt dat de terugkeer naar onderwijs misloopt door persoonlijke problematiek (o.a. schooltrauma's en psychische problematiek) en het volledig ontwend

zijn aan school en alles wat dit met zich meebrengt (functioneren in een klas, stress van toetsen, etc). Het zorgaanbod voorziet ook in een curatieve aanpak.

Ontwikkelagenda jeugd

De motie van de gemeenteraad: "gewenst voorzieningenniveau Jeugdhulp" is uitgevoerd. Er zijn informerende bijeenkomsten voor de gemeenteraad georganiseerd. Hieruit voortvloeiend is de "ontwikkelagenda jeugdhulp" door de gemeenteraad omarmd. De Meppeler ontwikkelagenda jeugdhulp kent 3 stappen/pijlers:

1. Basis op orde
   Doel: beter analyseren en meer zicht op de vraag en de uitgaven.
2. Toevoegen van lichte kortdurende ondersteuning aan de toegang (indicatieloos).
   Doel: een verschuiving van zware intensieve en langdurige hulp naar lichtere en kortdurende hulp.
3. Andere wijze van contracteren specialistische jeugdhulp/uitbannen perverse prikkel
   Doel: betere sturing op de transformatiedoelstellingen en op het inzetten van de juiste en effectieve jeugdhulp.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Aanleg kunstgrasveld SVN '69		-63	-63	-63
Aanpassing sporthal de Eendracht		-28	-28	-28
Overname en onderhoud hockeyveld MHV	-9	-34	-34	-34
Diverse voorzieningen sportvelden		-21	-21	-21
Formatie maatschappelijke accommodaties	-80	-80	-80	-80
Verhoging krediet nieuwbouw Reestoeverschool		-8	-215	-215
Verhoging krediet onderwijsvz Nieuwveenselanden	20	-8	-365	-365
Vernieuwbouw Ogterop	-8	-37	-126	-376
Vernieuwbouw Ogterop: projectkosten	-200	-200	-150	-150
Premiestijging verzekeringen vastgoed en onderwijs	-63	-63	-63	-73
Onderwijszorgaanbod MBO Meppel	-50	-50	-50	-50
Ontwikkel- en hervormingsagenda jeugdhulp	-100			
Totaal Maatschappelijke voorzieningen	**-490**	**-592**	**-1.195**	**-1.455**

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)

Middelen en bedrijfsvoering

Actuele ontwikkelingen

Dienstverlening
Onze dienstverlening bepaalt in belangrijke mate het beeld dat mensen hebben van de overheid. Hoe verstrekken we een paspoort, hoe voeren we het gesprek over het snoeien van groen in een buurt of over het aanvragen van huishoudelijke hulp. Dit willen we verder verbeteren. De digitale dienstverlening onder meer via de website, moet beter. Daarnaast is tijd nodig voor maatwerk en direct menselijk contact.

Informatisering
Het komende jaar staat in het teken van het verder uitvoeren van het verbeterplan gezonde Informatisering en het implementeren van het sourcingbeleid. Verder zetten we een volgende stap in het inrichten van het informatie voorzieningsproces zodat we als organisatie nog beter in staat zijn om toekomstige veranderende wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkeling het hoofd te bieden en bestaande en nieuwe collega's nog beter te ondersteunen in hun werk.

Herinrichting stadhuis en werf
Het stadhuis en de werf (werkplekgedeelten, overleg-, ontvangst- en vergaderruimten en raadszaal) van de gemeente Meppel voldoen om meerdere redenen niet meer aan de eisen van deze tijd. Zo is de inrichting en indeling sterk verouderd (stadhuis 20 jaar en werf 30 jaar oud) en zijn er onder meer problemen ten aanzien van akoestiek, veiligheid, en werkplekconcept. Herinrichting is noodzakelijk om dit op te lossen: te zorgen voor een gastvrij en warm ontvangst van klanten, voor spreekkamers die de privacy bieden die wenselijk is en dat medewerkers kunnen werken in een veilige omgeving. Het is van belang dat de werkplekomgeving aansluit bij de digitale en hybride werkwijze van deze tijd en medewerkers ondersteunt en faciliteert om uitvoering te geven aan het collegeprogramma en de overige uitdagingen die we hebben op te pakken. Nieuwe huisvesting draagt verder bij aan goed werkgeverschap en kan het verschil maken bij het binden, boeien en vasthouden van medewerkers.

Financiën
In het actieplan dat de raad in zijn vergadering van 25 mei heeft vastgesteld bouwt Meppel de komende jaren aan een solide financiële positie. Het financieel actieplan geeft de financiële kaders aan en geeft daarmee richting waarbinnen financieel verantwoorde investeringen mogen plaatsvinden. Het plan rust op drie uitgangspunten: weerbaarheid, stabiliteit en flexibiliteit. Door navolging van de opgenomen twaalf actiepunten wordt de reservepositie verstevigd, de schuldpositie beheersbaar en wordt een structureel begrotingsevenwicht gecreëerd.

Aanvragen nieuw beleid/uitzetting bestaand beleid

Product	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Contractmanager generieke contracten	-86	-86	-86	-86
Inflatie ICT budgetten (>10%)	-315	-330	-330	-330
Stijging licentiekosten	-60	-60	-60	-60
Aanstelling gemeentearchivaris	-25	-25	-25	-25
Sourcingsbeleid	-20	-100	-170	-260
Vervanging mobiele telefoons		-6	-11	-11
Schermen en werkplekhardware hybride werken		-6	-34	-60
Vervanging centrale hardware cf sourcingsbeleid		-110	-180	-225
Herinrichting stadhuis en kantoor gemeentewerf		-13	-88	-423
Uitvoering visie en uitvoeringsplan dienstverlening	-256	-256	-130	-130
Verbetering dienstverlening obv data	-45	-25	-25	-25
Verbeteren kwaliteit en prof. digitale dienstverlening	-105	-105	-105	-105
Realiseren nieuwe gemeentelijke website	-145			
Uitbreiding formatie dienstverlening/burgerzaken	-130	-130	-130	-163
Totaal Middelen en bedrijfsvoering	**-1.187**	**-1.252**	**-1.374**	**-1.903**

Bedragen x 1.000 (+ = voordeel)